

POSTANOWIENIE

Dnia 8 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **K. M.**

skazanej z art. 271 § 3 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

w dniu 8 stycznia 2024 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 18 stycznia 2023 r., sygn. akt IV Ka 1582/22,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie

z dnia 6 czerwca 2022 r., sygn. akt IV K 345/20

postanowił:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zasądzić od skazanej K. M. na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe postępowania kasacyjnego.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie wyrokiem z dnia 6 czerwca 2022 r., sygn. akt IV K 345/20, uznał K. M. za winną popełnienia w bliżej nieustalonej dacie od [...] 2017 r. do [...] 2018 r. w S. szczegółowo opisanego przestępstwa zakwalifikowanego z art. 271 § 3 k.k. w zb. z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 273 k.k. w zb. z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. i wymierzył jej karę 10 miesięcy

pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawiesił na okres próby 2 lat oraz karę grzywny 200 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki w kwocie 40 zł. Nadto K. M. oraz 2 inne skazane tym wyrokiem osoby zobowiązano do naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz ZUS Oddział w Szczecinie oraz na rzecz NFZ Zachodniopomorski Oddział Wojewódzki w Szczecinie wskazanych w wyroku kwot.

Apelacje od wyroku wnieśli obrońca oskarżonej oraz na jej niekorzyść prokurator. Skarżący podnieśli szereg zarzutów (obrońca - sygnalizował naruszenie przepisów postępowania i błędy w ustaleniach faktycznych, prokurator - błędy w ustaleniach faktycznych i obrazę prawa materialnego), domagając się zmiany wyroku w określony w apelacjach sposób.

Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 18 stycznia 2023 r., sygn. akt IV Ka 1582/22, zaskarżony wyrok w stosunku do K. M. zmienił w ten sposób, że skorygował opis przypisanego jej czynu oraz zakwalifikował go z art. 271 § 3 k.k. w zb. z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 273 k.k. w zb. z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 273 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., zobowiązał oskarżoną do informowania na piśmie sądu o przebiegu okresu próby raz na 6 miesięcy, a w pozostałym zakresie wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie wniósł obrońca aktualnie skazanej K. M. . Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

„1. Mającą istotny wpływ na treść orzeczenia, rażącą obrazę przepisów postępowania, a mianowicie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w związku z art. 440 w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., albowiem w wydaniu przez Sąd Okręgowy w Szczecinie, IV Wydział Karny Odwoławczy, wyroku z dnia 18 stycznia 2023 r., w sprawie o sygnaturze akt IV Ka 1582/22 brał udział sędzia nieuprawniony do orzekania, przez co sąd ów był nienależycie obsadzony, które to naruszenie stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą. Zgodnie bowiem ze stanowiskiem wyrażonym chociażby w Uchwale Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygnatura BSA 1-4110-1/20, mającej moc zasady prawnej oraz treścią postanowienia Sądu Najwyższego z 16 września 2021 r., sygnatura akt I KZ 29/21, procedowanie przez sędziego, powołanego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie

określonym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3) stanowi bezzwzględną przyczynę odwoławczą, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k., co doprowadziło do rażącego naruszenia przepisów postępowania mającą wpływ na treść wyroku, a to:

a. rażące naruszenie przepisów postępowania poprzez dokonanie nowych ustaleń, że skazana K. M. mogła dopuścić się zarzucanego jej czynu w dniu [...] 2017 r. po godzinie [...], wywodząc domniemanie, które nie wynika z żadnych dowodów - że w tym dniu doszło do opóźnień w przyjmowaniu pacjentów i pomijając fakt, że skazana w gabinecie pracowała do godziny 13:00, a po niej gabinet przejął inny lekarz,

b. mającą istotny wpływ na treść orzeczenia, rażącą obrazę przepisów postępowania, a mianowicie rażące naruszenie przepisów postępowania poprzez dokonanie nowych ustaleń, że skazana Z. S. mogła widzieć zza kozetki zaglądającą do gabinetu skazaną K. T. wywodząc domniemanie, które nie wynika z żadnych dowodów - że mogła ona zdjąć stetoskop lub go w ogóle nie założyć, co przeczy ustaleniom płynącym z zebranych w sprawie dowodów, z których wynika, że skazana Z. S. wykonywała badanie pacjenta, a w konsekwencji nieprawidłowe rozpoznanie zarzutu apelacyjnego,

c. naruszenia art. 7 i 4 k.p.k. w zakresie oceny dowodów oraz art. 5 § 2 k.p.k. poprzez nierozstrzygnięcie na korzyść oskarżonej wątpliwości, które wprost płyną z opinii biegłego z zakresu pismoznawstwa i badania pisma, polegające na braku pewności co do osoby, która miała zaparafować zaświadczenie lekarskie nr [...], pomijając fakt, że zlecenie opinii było nakierunkowane na ocenę pisma skazanej K. M. , nie uwzględniając możliwości skopiowania parafy lub nakreślenia jej przez skazaną Z. S. ”.

Podnosząc powyższe, obrońca wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy właściwemu sądowi do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator delegowany do Prokuratury Krajowej wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście bezzasadna, co skutkowało jej oddaleniem w trybie art. 535 § 3 k.p.k., tj. na posiedzeniu bez udziału stron. Należy jednak zaznaczyć, że podzielenie tożsamego poglądu prokuratora nie oznacza aprobaty argumentacji zawartej w odpowiedzi na kasację. W szczególności orzekający w niniejszym składzie Sąd Najwyższy nie podziela poglądu, że skoro Trybunał Konstytucyjny postanowieniem z dnia 28 stycznia 2020 r., Kpt 1/20, uznał za niedopuszczalne stosowanie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w rozumieniu przyjętym w powołanej przez skarżącego uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., a wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, uznał, że uchwała ta jest niezgodna z określonymi przepisami Konstytucji RP, to cyt. „argumentacja podniesiona przez autora kasacji, mająca przekonywać o słuszności sformułowanego zarzutu na podstawie stanowiska zawartego w treści uchwały z dnia 23 stycznia 2020 roku - nie może stanowić przedmiotu zarzutu kasacyjnego”. Sąd Najwyższy niejednokrotnie wskazywał, że uchwała ta zachowuje aktualność, przy czym w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, akcentował, że „jako bezskuteczną i sprzeczną z prawem Unii, postrzegać należy praktykę Trybunału Konstytucyjnego, której skutkiem miałyby być ograniczenie prawa sądów do badania bezstronności sędziów i należytej obsady sądów, w tym w oparciu o normy art. 41 k.p.k. oraz art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.” oraz że orzeczenia i uchwały Sądu Najwyższego nie są źródłem prawa i nie mają charakteru normatywnego, zatem „próba ingerencji w tym obszarze przez Trybunał Konstytucyjny narusza obowiązujące zasady ustrojowe i łamie regulacje konstytucyjne - art. 175 i art. 183 ust. 1 - wkraczając w sferę orzeczniczą, do czego Trybunał ten nie ma żadnych uprawnień”, podobnie jak nie ma uprawnień do uchwalania powszechnie obowiązującej wykładni ustaw (zob. także szereg innych orzeczeń SN, w tym np. wyroki z: 11.10.2023 r., III KK 185/23; 18.10.2023 r., III KK 60/23).

Wracając zaś do kasacji, trzeba zaznaczyć, że chociaż została sporządzona przez adwokata, tj. podmiot fachowy, treść skargi fachowość tę nie w pełni potwierdza. Autor skargi powinien mieć w polu widzenia, że z art. 523 k.p.k. wynika, iż ustawa ogranicza zakres spraw, w których strona może złożyć ten

nadzwyczajny środek zaskarżenia. Wniesienie kasacji na korzyść jest możliwe jedynie w razie skazania oskarżonego na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, chyba że zostanie wychwycone któreś z uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k., czyli należące do bezwzględnych przyczyn uchylenia orzeczenia (art. 523 § 2 i § 4 pkt 1 k.p.k.). Wobec tego, iż wobec K. M. nie orzeczono bezwzględnej kary pozbawienia wolności, obrońca podniósł wspomniane uchybienie, jednak w sposób nasuwający zastrzeżenia. W pierwszej kolejności należy odnotować, że powinien w sposób jednolity podać, czy uważa, że zaistniało uchybienie określone w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (mowa o tym na początku zarzutu z pkt 1.), czy w art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k. (przepis wskazany w dalszej części zarzutu), a nie sugerować, że to samo uchybienie może stanowić „bezwzględną przyczynę odwoławczą, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k.” Każdy z tych przepisów dotyczy innej wady w obsadzie sądu, a nie ujętej zbiorczo sytuacji, polegającej na „braniu udziału (w sprawie) sędziego nieuprawnionego do orzekania, przez co sąd ów był nienależycie obsadzony”. Nieprawidłowe było także twierdzenie, że uchybienie polegało na naruszeniu „art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w związku z art. 440 w zw. z art. 457 § 3 k.p.k.”, gdy uchybienia określonego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. obrońca upatrywał w nienależytej obsadzie Sądu Okręgowego w Szczecinie, tj. Sądu odwoławczego. W takim razie powinien dostrzec, że art. 440 k.p.k. ma zastosowanie, gdy uchybienie popełnił sąd pierwszej instancji, ale nie zostało ono podniesione w środku odwoławczym. Nie jest też zrozumiały prezentowany w kasacji pogląd, że uchybienie polegające na nieprawidłowej obsadzie Sądu odwoławczego spowodowało zaistnienie uchybień oznaczonych literami a, b oraz c w ramach zarzutu z pkt 1. kasacji; żadnego związku przyczynowo - skutkowego tu nie widać, natomiast jest widoczne, że autor kasacji dąży, by Sąd Najwyższy potwierdził, iż uchybienia te rzeczywiście zaistniały. Nie jest to jednak dopuszczalne, bowiem skoro w niniejszej sprawie skarżący mógł podnieść jedynie zarzut zaistnienia któregoś z uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k., to tylko w tej materii Sąd Najwyższy jest władny zająć stanowisko (zob. postanowienia SN np. z: 13.10.2010 r., IV KK 214/10; z 15.03.2018 r., II KK 62/18; 2.06.2020 r., III KK 557/19; 12.10.2021 r., III KK 233/21). Tego uwarunkowania zdaje się nie dostrzegł również prokurator, skoro w odpowiedzi na kasację

wywodził, że Sąd odwoławczy nie popełnił uchybień wskazanych w pkt 1 lit. a, b, c kasacji. Zatem poprzestając na zarzucie podnoszącym, że w składzie orzekającym Sądu Okręgowego w Szczecinie zasiadał sędzia powołany do pełnienia urzędu w tym Sądzie na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, należy zaznaczyć, że ta okoliczność automatycznie nie przesądza o nienależytej obsadzie sądu (uchybiecie wymienione w art. 439 § 1 pkt 2, a nie pkt 1 k.p.k.). W pkt 2. uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA 1-4110-1/2020) wskazano, że ma to miejsce wtedy, gdy wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 46 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. W uzasadnieniu uchwały wskazano, że „w ramach zróżnicowania i indywidualizacji oceny wpływu wadliwości procesu powołania na urząd sędziego na dochowanie standardu bezstronności i niezawisłości sądu orzekającego z udziałem takiego sędziego konieczne jest uwzględnienie całego zespołu rozmaitych kryteriów”, a w polu widzenia należy mieć takie okoliczności, jak zaangażowanie sędziego bezpośrednio przed powołaniem go na urząd w jednostkach podległych Ministrowi Sprawiedliwości lub innych organach władzy wykonawczej lub Krajowej Radzie Sądownictwa, stosunek sędziego do destrukcyjnych zmian dokonywanych w obszarze wymiaru sprawiedliwości po 2015 r., transparentność procedury konkursowej, uzyskanie wskazania KRS przy braku opinii organów samorządu sędziowskiego lub po uzyskaniu opinii ukazującej brak poparcia, względnie wskazanie osoby o oczywiście mniejszych kompetencjach w stosunku do innych osób uczestniczących w konkursie, pozytywne głosowanie Rady *in pleno* bez szczególnego uzasadnienia wbrew wcześniejszej opinii zespołu Rady, awansowanie na najwyższy (apelacyjny) szczebel sądownictwa powszechnego z pominięciem szczebla pośredniego (zob. pkt VII.52 uzasadnienia uchwały). Należało oczekiwać, że obrońca, podnosząc zarzut nienależytej obsady sądu z odwołaniem się do wspomnianej uchwały trzech Izb Sądu Najwyższego,

odczyta tę uchwałę w całości i poda przytoczone w niej okoliczności, które zarzut należycie uzasadnią. W przedmiotowej kasacji co prawda przytoczono pkt 2. uchwały, jednak poprzestano na twierdzeniu, że „skoro sędzia X.Y. na skutek rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa (wyrażonej w uchwale Nr [...] /2020 z dnia 2020-[...]), której to kształt został określony ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), została powołana na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego, IV Wydziału Karnego Odwoławczego, a następnie rozpoznała sprawę K. M. i wydała wyrok w tej sprawie, to konsekwentnie i stosownie do uchwały połączonych trzech Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 roku, wyrok ten jest obarczony wadą w postaci nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.” W ten sposób pkt 2. uchwały trzech Izb Sądu Najwyższego błędnie odczytano jako tożsamy z pkt 1., w którym jest mowa o powołaniu na urząd sędziego Sądu Najwyższego. Zarazem pominięto, że w przypadku sędziego sądu powszechnego powołanego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw zarzut nienależytej obsady sądu powinien zostać wsparty jeszcze innymi konkretnymi okolicznościami, które towarzyszyły powołaniu. Przy niepodaniu przez skarżącego chociaż jednej takiej okoliczności, zaszły przesłanki do oddalenia kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w pkt 1. postanowienia, co zgodnie z art. 637a oraz art. 636 § 1 k.p.k. skutkowało obciążeniem skazanej kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.

[J.J.]

[a]

